

הלכות שחיטה יח-כג

באותה בדיקה ולפיכך מעבירין אותו ואם נראים הדברים שהיה כעין שגגה ושחזא אדם כשר מחזירין אותו ובלבד שיקבל עליו שלא ישנב עוד לדבר כזה.

ב *טבח שנמצאת פנימה בראש הסכין ואמר: זאת הפנימה מפני שאני מכסה דם העופות בראש הסכין וכשאני שוחט אני נזחר שאני נוגע בפנימה מעבירין אותו וקרוב לומר שהכלים אסורים.

כג דיני שהייה בשחיטה וכו' ו' סעיפים:

א *כל טבח שאינו יודע [א] הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתו ואלו הן: שהייה דרסה הלדה הגרמה ועיקור.

ב שהייה כיצד הרי שהתחיל לשחוט [ב] והגביה ידו קודם שיגמור

באר הגולה

לה שם. א מומרא דרב יהודה אמר שמואל הלוק' ס' ע"א. ב משנה שם ל"ב ע"א.

[א] הלכות שחיטה. עיין סימן א' סעיף ב' מה שצריך לדע' עכ"ל הש"ך א. וכן כתב בדרכי משה². משמע מלשונם דאף האידינא דינא הכי דלא כתבאות שור שם י:

[ב] והגביה. הוא הדין לא הגביה ושהה אלא אורחא דמילתא נקט (ש"ך¹). ומיהו היינו דווקא כשפסק מלשחוט (רש"ל¹ מ"ז) דהיינו שפסק מלהולך ולהביא על הסימנים אבל אם הביא והולך על הסימנים אלא שלא חתך כלום כגון שהסכין רעה לא מקרי שהייה כלל מאחר שעסקו בשחיטת הסימנים ומולך ומביא עליהם לשחטם (רש"י¹ ור"ן¹). ובהגביה הסכין קצת שאינו נוגע בסימנים ממש אף שמוליכו ומביאו תמיד על היצוא מקרי שהייה כמו שיתבאר לקמן³ (ואפשר דמשום הכי נקט השו"ע והגביה ידו

קונטרס אחרון

אלא ביד אחר והוא אומר שלא נתקן, כגון שנטר בהמה אל השוחט לשוחטה והשוחט אומר שנשחטה שלא כהוגן ובעל הבהמה מוכחישו, דאינו נאמן לכולא עלמא, הרי זו אסורה אף לו לעצמו. אלא אם כן אוכלה בינו לבין עצמו בלי שיוודע הדבר, אבל אם יודע הדבר מענישים אותו, מאחר שאינו נאמן לנו, שאנו מחזיקים איסור בהמה זו מספק והרי בידינו למונעו שלא יאכל ממנה, ואף שאין בידינו לתקן הדבר):

תשובת שאלה נידון סכינים מלוטשים¹¹:

א ס"ק א.	ז לב, א ד"ה כשרה.
ב ס"ק א.	ח (ג) יא ד"ה אמר.
ג ס"א א ס"ק יא. ונתבאר לעיל שם ק"א ס"ק ה.	ט ס"ק יא (במזמור, כיון שאינו מולך ומביא על הסימנים).
ד ס"ק ב.	י"א ק"ד (שמה שמולך במיעוט בתיא של סימן ראשון
ה י"ש"ש פ"ב ס"י מו.	מקרי שהייה לסימן ב').
ו ס"ק ב.	

צינונים לקונטרס אחרון

רנב נרפסה כאן בדפוס¹, ובדפוסים האחרים נרפסה בשו"ת ס"ו ז (לקמן ע' תקה).

הלכות שחיטה כג

פמ

השחיטה ושהה בין כשונג בין כמזיד בין כאונס בין כרצון ובא הוא או אחר ונמר השחיטה (ג) אם שהה כדי שיגביה הבהמה וירביצה

היא מילתא דפסיקא דבכחאי גוונא מיקרי שהייה בכל ענין). ועוד יש לומר דמלתא דפסיקא נקט משום דאורחא דמלתא לדחוק הסבין קצת על הצואר כשאנה חדה כמאר ואין בזה משום דרסה כל זמן שמוליך ומביא אבל כשפסק אפילו רגע יש בזה משום דרסה שפוסלת במשהו כמ"ש ריש ס' כ"ד. ולכן צריך להגביה ידו קצת שלא תשאיר על הצואר בדוחק אפילו כל שהוא. ונפקא מינה מזה: אף לדין בספק שהייה משהו¹⁰ שאין להקל אלא כשנזהר בוודאי מלדחוק הסבין משהו בלא הולכה והובאה והספק הוא אם הגביה הסבין משהו או הולך והביא בלא הפסק ושהייה כלל:

[ג] אם שהה בו¹¹ ושחיטתו (עד) רוב הכימנים שהוא בו. כצ"ל¹². ובפ"ב החולקין¹³ תנן דשיעור שהייה כדי שחיטה אחרת¹⁴. ובגמרא אמר רב כדי שחיטת בהמה היא שיעור שהייה לבהמה וכדי שחיטת עוף לעוף שמואל ורבי יוחנן אמרי אפילו כדי שחיטת בהמה משערים לעוף ורבי יוסי ברבי חנינא אומר כדי שיגביהנה וירביצה ושחיטת גסה לגסה ודקה לדקה (שהיית בהמה דקה משחיטת בהמה דקה דכוותה¹⁵). וכתב רש"י¹⁶ דאף על גב דרב ורבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן כיון דקם ליה רבי יוסי ברבי חנינא בשיתתיה דרב דאמר ודקה לדקה וממילא שמעינן דהוא הדין עוף לעוף עבדינן לחומרא¹⁷ עב"ל. אבל הר"ף¹⁸ והרמב"ם¹⁹ סבירא להו דרבי יוסי ברבי חנינא לא פליג אדריבי יוחנן ושמואל דאמרי אפילו בהמה לעוף דאף על גב דמשערין בבהמה לעוף לא משערין בגסה לדקה משום שכך הלכה למשה מסיני דאין שהייה פחותה משיעור שחיטת בהמה שהכשרה בב' סימנים והיא שחיטה גמורה מה שאין כן בכדי שחיטת עוף שאינה שחיטה גמורה שהכשרו בסימן אחד²⁰ וגמורי נמי הלכה למשה מסיני דבכדי שחיטת בהמה דכוותה משערין בגסה לדקה ודקה לעוף ובעוף שאי אפשר לשער בדכוותה שאינה שחיטה גמורה משערין בדקה שבבהמה (עין יש"ש²¹). והא דקאמרי רבי יוחנן ושמואל כדי בהמה לעוף היינו נמי כדי בהמה דקה לעוף. והא דלא פירשו הכי בהדיא משום דלא אתו אלא לאפוקי מדרב דאמר מעוף לעוף אבל לא נחתו לפרושי כל שעורי שהייה. ומשום הכי נמי לא פירשו שיעור כדי שיגביהנה וירביצה. אבל לשיטת רש"י²² דרבי יוסי ברבי חנינא ורבי יוחנן פליגי אהדדי יש לומר דפליגי נמי בשיעור כדי שיגביהנה וירביצה דקאמר רבי יוסי ברבי חנינא. ורבי יוחנן לית ליה הגבהה והרביצה כלל אף על גב דמוקל אפילו בבהמה לעוף מפני מרבי יוסי ברבי חנינא. והכי נמי סבירא להו לרב ושמואל שלא הוכירו הגבהה והרביצה. ועבדינן לחומרא לפי דעת רש"י. וכן כתב סמ"ג²³ בשם בה"ג²⁴. וכן

¹⁰ שם.

¹¹ דאח לקמן ס"ק יא, דהוי ספק.

¹² (ג, א).

¹³ י"ט פ"ג ה"ג.

¹⁴ כ משנה כז, א. מור וש"ע ס' כא ס"א.

¹⁵ כ"א פ"ב ס' ד.

¹⁶ כ"ב ע"שין סג (קמ, ב).

¹⁷ כ"ג ס' ס (קכז, ד).

¹⁸ בין הגביה שאמר רק משום שהייה, וכן לא הגביה שאמר אף משום דרסה.

¹⁹ יא שנתירין בזה כדלקמן ס"ק יא.

²⁰ יב שהרבי"א הוסיף תיבת: עד (ויחביר הפירוש לקמן ד"ה

(מידו).

²¹ יג לב, א.

²² יד בגמרא שם.

²³ רש"י שם ד"ה דקה לדקה.

וישחוט [סג:י] על ג' רוב הסימנים שהוא [ד] הכשר שחיטה שחיטתו פסולה. יהיתה בהמה דקה שיעור שהייתה כדי שיגביה בהמה דקה וירביצנה וישחוט. ואם היתה גסה כדי שיגביה בהמה גסה וירביצנה וישחוט ובעוף כדי שיגביה בהמה דקה וירביצנה וישחוט י' ויש אומרים

באר הגולה

ג הרא"ש ושאר פוסקים. ה רש"י שם וכתב דקים ליה ר"י כי הנינא בשפתיה ד כרבי ויסי כי הנינא שם ומפירוש הר"ן לדעת הר"ף דרבי דרב וכ"פ הסמ"ג ושכן נתפרש בה"ג הלכה למעשה וכ"פ הסמ"ק והמרדכי.

כתבו סמ"ק כד והמרדכי¹¹ והגהות מיימוניות¹². וזהו דעת היש אומרים שבש"ע כמבואר בב"י שחשש לדבריהם לענן מעשה.

ומיהו כתב הרמ"א בדרכי משה¹³ בשם הר"ן¹⁴ דלא משערין בהתיבת הסימנים לבד אלא אף בהתיבת העור דשיעור שחיטה כדרכה גמירי שהוא שוחט העור לכתחלה עכ"ל הר"ן. ולזה נתבין גם כן רמ"א שהגיה תיבת עד כו' לומר שלא ברוב הסימנים לבד משערין אלא מהעור עד רוב הסימנים ועד בכלל. ואין צורך לומר שמשערים בכדי שחיטת כל רוב הסימנים. ולא כמו שכתב האגודה¹⁵ דמשערים בקנה במשהו המשלים לרובו ומשום הכי כתב בעוף שהכשרו בסימן אחד שיעור שהייה במשהו מדינא. ולא קיימא לן הכי מדינא אף לפי דעת היש אומרים וכמ"ש הש"ע ברעת היש אומרים דשיעור שהייה בעוף הוא מועט אבל מכל מקום לא משהו ממש אלא שהמנהג הוא להטריף במשהו אבל לא מדינא. וכן אין משערים בכדי שחיטת רוב הסימנים כשתופסן ומשכנין יחד זה אצל זה ששניהם נשחטים כאחת? ואם כן היינו כדי שחיטת רוב אחד בלבד אלא כמו שהם מחזירים בגוף שהקנה הוא סמוך לעור יותר ונשחט תחלה עיין ס"ד¹⁶ והיינו טעמא כמ"ש הר"ן¹⁷ דשיעור שחיטה כדרכה גמירי. וכתב בדרכי משה¹⁸ בשם הרשב"א בתשובה¹⁹ דלא משערין בכדי מרימת נוצה מן העוף או מרימת שער כבהמה אלא כדי שחיטה לבד עכ"ל:

[ד] הכשר שחיטה. אף על גב דמקלינן להצריך כדי הרבצה היינו לפי שהרבצה הוי בכלל כדי שחיטה לפי שאי אפשר לו לשחטמה עד שירביצנה אבל מששחט רוב סימנים אולא לה הכשר שחיטה (רא"ש²⁰).

ואין להקל לשער לפי אותו הסכין ששוחט בו ולפי אותו אדם השוחט כגון אם הסכין רע ואינו חד והשוחט רפה ידים ומתעכבת השחיטה אלא משערים ברוב סכינים שהם יפים לשחיטה וברוב השוחטים שהם ורזיים (שמלה הדרשה²¹) וכן משמע לקמן סעיף ד':

ל כפי שפרש בביתו ס"ק ה ופלתו ס"ק ב.
לא ראה גם ס"ו (ששהם הקנה לפני תושב). לקמן ס"ק ג.
וש"י.
לב שם.
לג שם.
לד ח"א ס"י קפז.
לה פ"ב סוס"ט.
לו סעיף ג.

כד ס"י קפז.
כה רמז תרי.
כו פ"ג אות א.
כז ס"ק ב.
כח (ג ב) דיבור הראשון.
כט ס"י לד. וראה לקמן ס"ק יב (ד"ה ודא וד"ה ואם) שם תרימת הדקן (ס"י קפה) ותבואות שור (ס"ק ז) סוכרים כן (ולא קי"ל הני, כי האגדה חידאה הוא).

הלכות שחיטה כג

צא

דשעור שהיית עוף כרי שחיטת רוב סימן אחד בעוף (ח) בלי הגבחה והרבעה יולפי דבריהם יש ליוהר כשהתחיל לשחוט בעוף וחתך מעט עד (ו) שהרם יוצא והגביה סכיננו מהצואר שלא יגמור השחיטה לפי שיש לחוש שמא שחט משהו (ז) מהושט ואפילו לא הגביה סכיננו אלא מעט יש לחוש מפני ששהיית העוף מועמת מאד דכרי שחיטת רוב סימן א' בעוף הוא נעשה מהר ואפילו אמר השוחט כרי לי שלא חתכתי כי אם העור אין סומכין עליו כיון שיצא (ט) הרם ואם בא לשאול אחר שהגביה סכיננו כיצד יעשה אומרים לו שישחוט הקנה לברו במקום אחר ואח"כ יחפך הושט (י) ויבדוק אותו. ולענין ימעשה יש להחמיר כסברא זו אלא א"כ הוא שעת הדחק או הפסד מרובה

באר הגולה

ז ב"י

י שם במרדכי.

(ה) בלי הגבחה והרבעה. ובבבבחה רוב שנים בלי הגבחה והרבעה. ומשום הכי נקט עוף דכרי שחיטת רוב סימן אחד בעוף נעשה מהר והלכך יש ליוהר כו' כדמסיק. וכן הוא בב"י¹⁷:

[1] שהרם יוצא. מהרי"ק¹⁷ ורש"ל¹⁷ כתבו דהוקא כשהרם יוצא חיישני לנקיבת הושט. אבל הב"י¹⁷ כתב דאורחא דמילתא נקט ואף על פי שלא יצא הרם חיישני שמא נגע בושט כיון שחתך כל העור בעוף שעורו דק ולא שייך לחלק בו בין חתך כולו למקצתו כדלקמן סוף סי' זה (מ"ז שם¹⁸). וכן דעת כל האחרונים (ש"ך¹⁹):

[2] מהושט. דאף על גב דהקנה סמוך לעור²⁰ מכל מקום לפעמים שגם הושט סמוך לעור על ידי אחיזת הסימנים²¹. דבקנה לא שייך שהייה במיעוט קמא לכולא עלמא מידי דהוה אחזי קנה פגום דלעיל סוף סי' כ"א²² מה שאין כן בושט דשייך שהייה במיעוט קמא שנקיבתו במשהו²³ אבל קנה פסיקתו כריבו כדלקמן סימן ל"ד²⁴ (ש"ך²⁵):

[3] הרם. אבל אם לא יצא הרם ואומר כרי לי סומכין עליו לכולא עלמא²⁶ ועיין במ"ש לקמן סעיף ה':

[10] ויבדוק אותו. עיין במ"ש לקמן²⁷ ביאור דין זה וכל פרטיו:

מה סימן זה בשוע"ר לא הגיע לידנו, וראה ש"ך שם ס"ק ה' (אפילו לידיו). וכ"ה לקמן ס"ק בא. וסוף ס"ק כו. ס' כד ב"י ס"ק ה', וס"ק כד, וס"ק כה.
מו כדלקמן סי' לג ס"ג. וראה שם ס"ק ג, וס"ק כד ס"ק ה', אי היה דבאי נבילה.
מו סימן זה בשוע"ר לא הגיע לידנו, וראה ש"ע שם ס"א.
מח ס"ק א.
מט ב"י ד"ה וכתב מהרי"ק. ש"ך ס"ק ה', וס"ק כא.
נ ט ס"ק כו.
נא ש"ע רמ"א ס"ג, וס"ק יא וא"ך. וראה גם לקמן סי' לג ס"ק ג, וס"ק כב.

לו ד"ה והשתא מ"ש (שלעתד רש"י לא בעינן שיעור הגבחה והרבעה).
לח שריש לה.
לט ישיש פ"ב סי' יד. וראה לקמן ס"ק בא.
מ ד"ה וכתב מהרי"ק.
מא ס"ק ה.
מב ס"ק ה.
מג ראה גם לעיל סוף ס"ק ג.
מד ס"ק סי' קצו (ע' קעט). מרדכי רטו תרי. וראה גם לקמן סי' לג סוף ס"ק יג.

שאז יש לסמוך על סברא [1] הראשונה. הגה: והמנהג פשוט צמדינות אלו להטריף כל שהיה אפי' משהו בין צעוף בין צנהמה (מרדכי ומהרי"ו צ"ל שחיטה) [2] ואין לשנות. ואם נמצא לאחר שחיטה גמי או כיוצא בו מונח צושת או צקנה

[1] הראשונה. שהיא עיקר לפי דעת הב"י לפי שהיא דעת הרי"ף והרמב"ם שהם עמודי ההוראה בביתנו²² ולכך סמך עליהם להקל בהפסד מרובה. אף על גב דהפסד מרובה לא מהני בפלוגתא דרבנן אלא כדרכן (עיין תורת חמאת בהקדמה²³):

[2] ואין לשנות. אפילו בהפסד מרובה (ש"ך²⁴). ומעם חומרא זו שנהגו במדינות אלו על פי שחיטת מהרי"ו כתב הב"ח²⁵ דנקמינן כשיטת רש"י וסייעתו דשיעור שהייה הוא כמו שחיטת רוב סימנים בלי הגבהה והרכצה ואם כן שיעור מועט הוא אפילו בנסה ודקה ואין צריך לומר בעוף ועל כן נתפשט המנהג לפסול כל שהייה מועטת אפילו בהפסד מרובה משום דאין אנו בקיאין לכוין השיעור בצמצום כל כך²⁶ עכ"ל. והמ"ז ס' כ"ו כתב דמעם המנהג בחומרא זו הוא משום גזירה אטו שהייה מרובה ומשום הכי לא פלגינן במדינות אלו בין שהייה מרובה למועטת וחילכך אין להחמיר אלא אם הגביה הסכין אפילו משהו דכיון שיעקרו מן הצואר גזרין מגביה ושהיה קצת משום שורה הרבה אבל אם לא הגביה כלל רק שנדרף הסכין ממקום למקום כשר אף לירידן כמו שמצינו בשו"מ בב' או בג' מקומות דלעיל ס' כ"א²⁷ שהוא מעשה בכל יום להכשיר משום שבוה לא שייך לגזור בו גזירה זו עכ"ל המ"ז שם ובס' זה²⁸. ומהו לאו דוקא הגביה הסכין אלא הוא הרין לא הגביה אלא פסק מלשחוט ושהה מעט כמ"ש המ"ז בס"י זה בשם רש"ל²⁹ אלא כשנדרף הסכין ממקום למקום לא מקרי פסק מלשחוט דאדרבה עסוק בשחיטה הוא ברהיפה זו שדרוף ידו למקום אחר כדי לגמור שחיטתו שם ואינו מגביה להפסיק שחיטתו ולא מקרי פסק מלשחוט אלא כשירו נחה במקום אחד משהו שלא עסקה בשחיטה כלל דבוה יש לגזור משום שהייה מרובה אבל כשנדרחית ידו למקום אחר לגמור השחיטה שם לא שייך לגמור משום שהייה מרובה דלא משכחת לה כלל שהייה מרובה בכחאי גזונא (דאי הוה משכחת לה בכחאי גזונא הוי שהייה אף על גב דעסוק בשחיטה מאחר שעסק זה אינו דרך שחיטה שהיא הולכה והובאה בסכין על הסימנים לחותכן כמ"ש לעיל³⁰). אבל הש"ך בס"י כ"א³¹ כתב בדין השוחט בב' וג' מקומות דלדידן צריך שלא יהא אפילו כל שהוא ולא סבירא ליה לחלק בין הגביה הסכין ללא הגביהו. ולענין הלכה ברבתי סופרים הלך אחר המיקל וכל שכן כדבר שאינו אלא מנהג³².

וכן בספק שהייה משהו אין להחמיר כלל (ש"ח³³). ובספק שהייה כדי שחיטת רוב

נח סימן זה בשע"ר אה הגיע ליריט, וראה שיש שם ס"ג.
 נט ס"ק ב.
 ס ט"ש פ"ב ס' מו.
 סא ס"ק ב.
 סב ס"ק ג.
 סג ראה גם לקטן ס"ק יב (ד"ה ואם חתך).
 סד ראה שמו"ח חידוש ס"ו (שלא תחמיר בספק שהייה משתו אלא בעוף). לקטן סוף ס"ק יב (שבעוף סבירא ליה ששהיה פוסלת במשתו מדינא. ובוה לא קרי"ל כו). לעיל ס' ב ק"א ס"ק ב.

נב ראה תקדמת הב"י (שלושת עמודי התורה אשר הבית בית ישראל נשען עליהם כו).
 נג להקל בהפסד מרובה בו כי חזר גמור אילכא ההלכתא כו'. וראה כלי הפוסקים והתוראים כולל קי וכולל רפב. ובדרכי מתידים אף בחד גזר רבים, בדלעיל א"ח ס' רמד ק"א ס"ק ד, ופי' תלו ק"א ס"ק ג.
 נד ס"ק ג.
 נה ס"ח ד"ה ולענין הלכה. וראה גם לקטן ס"ק ד.
 נו גם תקנה זו היא דלא כמאנה (דלעיל ס"ק ג, ולקטן סוף ס"ק יז), דאמר בעוף מדינא, דהחידאה הוא.
 נז ס"ק ג.

הלכות שחיטה כג

צג

ונשחט עמו ויב) מריפה דולאי הולך להשהות מעט צחמיכת הדצר ההוא לאחר ששחט הסימן והוי שהייה נמשוה וטרפה (מה"ד סימן קפ"ה).

הסימנים בלי הגבהה והריבצה בבהמה יש להקל בהפסד מרובה משום ספק ספקא דשמא לא שהה כלל ואם המצי לומר שהה שמא הלכה כמאן דאמר דמשערין בהגבהה והריבצה בדרעת הרי"ף והרמב"ם. אבל שלא בהפסד מרובה אין להקל. משום דלרש"י וסיעתו רב ושמואל ורבי יוחנן לא ס"ל הגבהה והריבצה כדרכי יוסי ברבי חינאי והלכה כרביים.

אבל ספק שהייה בעוף כדי רוב סימני העוף ולא שהה בודאי כדי רוב סימני בהמה גסה עם העור יש להקל אפילו שלא במקום הפסד מרובה. משום דאף לרש"י וסיעתו לא היו אלא ספקא דהא רב ורבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן אלא משום דקם ליה רבי יוסי כרבי חינאי בשמטיה דרב עבדין לחומרא¹⁰¹ הוה ליה ספק ספקא ושירי¹⁰² אף על גב דבהמה בחוקת איסור עומדת¹⁰³ כמ"ש לעיל סי' א'¹⁰⁴.

אבל בספק שהה שהייה גמורה הפוסלת לכולי עלמא¹⁰⁵ הרי זה ספק נבילה לפי דעת הרמב"ם¹⁰⁶ וסיעתו ונבילה ודאית לפי דעת הרשב"א וסיעתו דלעיל סימן א'¹⁰⁷. דאף על גב דרוב השוחטין מצויין לשתות בלי שהייה ורובא עדיף מחוקה¹⁰⁸ מכל מקום רובא דתלי במעשה הוא כמ"ש לקמן בס' כ"ה¹⁰⁹ בשם הרשב"א¹¹⁰ גבי לא בדק בסימנים וספק אם נשחטו רובן. והוא הדין בספק שהה¹¹¹ כמ"ש בפ"ג דיבמות¹¹² דעל"ך הראיה שנעשה המעשה כו' דהיינו הולכה והובאה רצופה בלי הפסק בינתיים כמ"ש לעיל סימן א'¹¹³:

[יב] טרפה. מקור¹¹⁴ דין זה מתרומת הדישן¹¹⁵ ו"ל שאלה. שחט אווא אחת ומצא אחר שחיטה קנה של גמי רך ועגול תחוב ארכו לארכו של ושמט ונשחט הקנה ההוא עם הוישט יפה כשירה או לא. תשובה. יראה דאין להכשיר שחיטה זו כלל משום דקיימא לן שהיית העוף במשהו כמו שחיטתו שהרי אם מצא חצי קנה פגום והוסף עליו כל שהוא כשר ובנידון דידן אי אפשר בלי שהייה משהו שהרי בשעה שחתך הגמי הפסיק בשחיטתו הישט וקף על גב שעסק כל הזמן בשחיטה והולך והביא עד שנמר מכל מקום מקורי שהייה ככהאי גוונא. וראיה פשוטה מפרק השוחט¹¹⁶ שהה במיעוט סימנים מהו והפירוש שהוא עיקר¹¹⁷ דבעי בנותן שחטו בהמה בסכין רעה וכשחתך רוב סימן הא' מאריך הוא בשחיטת מיעוט הסימן כשיעור שהייה קודם שמתחיל לחתוך בסכין הב' אי אמרינן דמה

סח כמבואר ברש"י לב, א ד"ה דקה לדיקה.

סו וכו' לקמן סי' כו (ד"ה ולפי זה) וס"ק מו.

סז ראה לעיל אות"ה סי' תלג קו"א סי' ו' וס"ק ד.

סח וכן צ"ח לשם לעיל סי' יח ס"ק ג, ובקו"א שם ס"ק ח

(דבור הראשון), ולקמן סי' כד ס"ק מו, ולא הניח

לדינו. והפסק נתבאר לעיל סי' יח ס"ק ג, כיון שנגד חוקת

איורי דרבהנא יש חוקת היתר, וראה סי' מ' א ס"ק ג. ועד"ו

צ"ח לשם (לתבון מ"ו זה) לקמן סי' כד ס"ק מ (ד"ה

ולפירש"י), וש"נ וראה גם לעיל סי' א קו"א מוף ס"ק ז (כמו

שבתאר לקמן).

סט שבוה אגרינן (י, סני"א) שהוא מפול.

עז פ"ג ת"ח, וראה לקמן סי' כד ס"ק ד, וש"נ.

עא ס"ק כג (וספיקו הכרי שם), וש"נ.

עב דה"ה, ב, וראה גם לקמן סי' קג מהדו"ב (ד"ה

ומשום הכי), וש"נ.

עג ס"ק ב, וש"נ.

עד מ, א ד"ה מר, יב, א ד"ה ומירו.

עה אף שבוה גם המיעוט תלי במעשה, ולכן דעת הרמב"ם

דלא מקרי רוב התלוי במעשה.

עו ברשב"א שם ל, ב ד"ה והא דאמרנן, כיון שאתה בא

לחזירת ולומר דנעשה בה מעשה שהכשירה על"ך

הראיה (הרי שגם זה נקרא רובא תלי במעשה ומיעוט לא

תלי במעשה). וראה גם לקמן סי' כד ס"ק מ.

עז ס"ק כג (וספיקו הכרי שם), וש"נ.

עח בא לבאר דלא אסרינן נמטעם זה אלא בגווי רך, ולא

בדבר קשה, ולא בעשש דק, ולא כשנמצאו שניורים או

מובן בושם, ולא כשחתך באצבעו בשעת שחיטה.

עט סי' קפח.

פ לב, א.

פא שפירש רבנו אושעא בתוס' ל, ב ד"ה תהלי.

ג. שחט מעט ושהה מעט וחזר ושחט מעט ושהה מעט אם כשתצרך

באר הגולה

ח בעיא דרבא ולא נפשטה ולתנינא שם דף ל"ב ע"א.

שהוא שוהה בחתיכת מיעוט סימן הא' היו כאלו שוהה בחתיכת יד או רגל דבהמה (כדלקמן סעיף ד') וסלקא בתיקו. הא קמן דאף על גב דעוסק כל זמן בשחיטה ומוליד ומביא אם שוהה בחתיכה שאין עליה תורת שחיטה היו שהייה וכל שכן בשחיטה ומוליד דאפילו מנף הבהמה אינו. ואם תאמר מאן לימא לן דשהה בחתיכת גמי דלמא לעולם שחט הושט והגמי בבת אחת ושהה בשוה ממש ואם כן לא פסקה חתיכת הסכין אפילו רגע אחד מן הסימן. נראה דעל כרחק אין לומר הכי שהרי הסימן הוא מתוח בשעת שחיטה והגמי אינו מתוח כי איננו מחובר אל הלחי והגוף והרבר ידוע שכל דבר רק שפוגע בו חרוד הסכין והוא מתוח נחתך מהר יותר משאם לא היה מתוח ולכן הואיל והגמי גם כן רק הוא ואיננו מתוח על כרחק חרוד הסכין שהה לחתכו יותר מבחתיכת הסימנים ונמצא שלא נחתכו שוה בשוה ממש עכ"ל.

ורוצה לומר דבר רק שאינו מתוח הוא נדחף ונכפף למטה ולצדדין מפני הסכין בפגעו בו. מה שאין כן בדבר קשה²⁹ שאף שאינו מתוח והוא נדחה למטה ולצדדין מכל מקום לבסוף כשמגיע למטה לתחתית הסימן מפני הסכין והסכין חותכו שם הוא נחתך שם שוה בשוה ממש עם דופני הסימן שכנגדו שם למטה. שאף שדופני הסימן רכים ומתוחים אינם נחתכים מהר מפני הרבר הקשה שכנגדם שמעכב את הסכין כנגדם אפילו אם הוא דבר דק מאד מכל מקום אם לא נחתך בחתיכת דופני הסימן אלא נדחה ויורד למטה לתחתית הסימן מפני הסכין הרי כשמגיע שם הסכין לתחתית הסימן ודוחק על הרבר הקשה ההוא וחוטבו נכפף מעט תחתית הסימן שהוא רק מפני הרבר הקשה ההוא ונעשה כדפנות מקיפות להרבר הקשה ונחתכים עמו שוה בשוה ממש ונמצא שלא שהה רגע אחד בחתיכת הרבר הקשה ההוא לבדו בלי שיחתך כרגע ההוא גם בסימן. אבל דבר רק שנדחה לבסוף למטה לתחתית הסימן אף אם אינו דק מאוד אינו נחתך שם שוה בשוה ממש עם דופני הסימן שכנגדו שם למטה שהם מתוחים ונחתכים תחילה והוא רק ואינו מתוח ונכפף הוא מעט תחת הסכין בפגעו בו וגם לצדדין ואינו נחתך עד לאחר שנחתכים הם. וגם כשנחתך הוא אין תחתית הסימן נכפף כלל בחתיכתו להיות לו כדפנות מקיפות הואיל והוא רק כשהוא נחתך בסכין כבר כל הסימן הוא חתוך לבד תחתית הסימן כמקום הנחתו ממש ומפסקת חתיכתו באמצע שחיטת הסימן דהיינו בין חתיכת דופני הסימן ובין חתיכת תחתית הסימן²⁹ שבמקום הנחתו כשנחתך הוא לבסוף והיו שהייה למנהגו שממיריפין שהייה במיעוט בתרא כדלקמן ס"ה בהג"ה. ולזה נחביון רמ"א כמה שכתב לאחר ששחט הסימן פירוש כל הסימן לבד מקום הנחת הגמי בתחתיתו שנחתך שם הגמי אחר שחיטת כל הסימן.

ואף על גב דהמוליד ומביא אפילו כל היום הסכין בסימנים לא מיקרי שהייה²⁹ אף על פי שאינו חותך כלום כגון שהסכין רעה רק שמתכוין לחתוך כדלעיל²⁹. היינו דוקא

29 רבא שם. מור וש"ע סי' יח ע"א.
פ"ה ס"ק ב.

29 ראה דעת תורה ס"ק י"ג.
29 ראה דעת תורה ס"ק י' וס"ק יב.

הלכות שחיטה כג

צה

כשהסבין הולך על בשר הסימן ממש לחתכו ונוגע בו אבל כאן הגמי מפסיק בין הסבין לתחתית הסימן שהוא מונח עליו וכל דופני הסימן כבר הם התוכים קודם שנחתך הגמי ונמצא שברגע שנחתך הגמי לא היה הסבין הולך על בשר הסימן ממש ולא היה נוגע בו רגע ההוא. ומשום הכי מדמי לה התרומת הרשן⁹⁹ לשוחט בסבין רעה ושהה במיעוט בתרא דסימן קמא שאין הסבין נוגע או עדיין בסבין ב'. וגם אי הוה משכחת לה שברגע שנחתך הגמי היה הסבין נוגע בסבין בהולכה והובאה ולא היה הותך בו כלל אפשר דמיקרי שהייה כיון שהסבין חד ואם לא היה הגמי מעכבו היה הותך בסבין בהולכה והובאה זו. ולא אמרו שמוליך ומביא לחתך אף על פי שאינו הותך לא מיקרי שהייה אלא כשאינו הותך מפני הסבין שהוא רע אבל כשיש דבר אחר המעכבו מלחתך ואילו לא היה מעכבו היה הותך בסבין מיקרי שהייה מה ששוהה בדבר אחר המעכבו מלחתך בסבין ומתעסק בעסק אחר מה שאין כן בסבין רעה שאינו מתעסק כלל בדבר אחר רק בשחיטה בפרה. אלא דלא משכחת לה כלל בגמי וכיוצא בו שהיא רך שהייה נחתך בסבין ההולך ונוגע גם בסבין כשחותך ולא יהיה הסימן נחתך עמו בחתיכה זו אלא בדבר קשה הוא דמשכחת לה בכהאי גוונא. ומיהו אף בדבר קשה לא חיישנן להכי לומר שמא כשחותך בקשה אינו הותך כלל בסבין אלא אמרינן שהסימן נחתך מעט מעט כמו הקשה שהקשה מעכב הסבין מלחתך הסימן מרר.

והא דנקט התרומת הרשן עוף דווקא אף על פי דבימיו כבר נהגו להטריף כל שהייה במשהו אפילו בבהמה (ענין סי' קפ"ו¹⁰⁰). היינו משום דבעוף סבירא ליה דמדרינא שהייה פוסלת במשהו כדעת האגודה דלעיל⁹⁹ כמבואר בתרומת הרשן שהרי אם מצא חצי קנה פגום בו'. וגם במיעוט בתרא סבירא ליה כפירוש רש"י דלקמן סעיף ה' דמדרינא שהייה פוסלת ודאפילו בעוף בסבין ב'. לכך אין להכשיר בנמצא גמי הותך כיון דודאי שהה משהו בחתיכתו כמ"ש רמ"א וכמבואר בתרומת הרשן ובגידון דידן אי אפשר בלא שהייה בו'. אבל בבהמה כיון שאין שהייה משהו פוסלת לכולא עלמא מדינא אלא ממנהגא הבו דלא לוסף עלה דאין לאסור אלא כמו שנהגו דהיינו בשהייה הניכרת ונדאית לעינים כשהוא שוהה בה אפילו רגע אחד דיש לגזור בה משום שהייה מרובה אבל לא בכהאי גוונא כדששנה לא היה ניכר ונראה כלל שהוא שוהה ואין לגזור בה משום שהייה מרובה הנראית לעינים. וגם יש לומר כמ"ש לעיל⁹⁹ בשם הט"ז שאין בכלל מנהג זה אלא אם הגיבה הסבין או שפסק מלשחוט זה לא הגיבהו ולא פסק מלשחוט שהרי אי אפשר לגמור שחיטת הסימן בלי שיהתוך הגמי תחלה שהוא מונח על תחתית הסימן ומקרי מתעסק בשחיטה כדעת רב' וג' מקומות דלעיל⁹⁹. ורמ"א שפתח ולא פירש דהוקא בעוף דינא הכי על כותף לא סבירא ליה לחלק בהכי. וסבירא ליה דבתרומת הרשן מעשה שהיה כך היה¹⁰¹ באוואז והוא הדין בבהמה מדמסיים אחר כך וכל שכן בגמי שאפילו מגוף הבהמה אינו. ואף הט"ז ששתק והודה לרמ"א אף על גב דסבירא ליה שאין להחמיר

⁹⁹ וראה גם לקמן סוף סי' ט"ד.

¹⁰⁰ בתרומת הרשן (הזמירא ויתרה כגון שהייה כל הדוא בבהמה).

¹⁰¹ פ"ח סי' ג, וישן.

¹⁰² פ"ט סי' א.

⁹⁹ ז' סי' יא, שהוכח משי"ע סי' כא סי"ג.

¹⁰⁰ ז' כן פירש בדבריו הב"ח שיש סו"ה מר"ה החושב בסבין, ואף שהקשה עליו בתבואות שור סי' ג', שבעל התרומת הרשן המציא בעצמו השאלות. מ"מ מביא סבך גם מלשון תרומת הרשן עצמו דמיי"א אף בבהמה.

כמנהג זה בלא פסק מלשחוט ולא הגביה הסבין ולא עקרו מן הצואר כלל. יש לומר דסבירא ליה דבכהאי גוונא מיקרי פסק מלשחוט או דבכהאי גוונא מיקרי עקרו מן הצואר קצת מאחר שהגמי היה מפסוק בינו ובין תחתית הסבין והוא בכלל גזירת והומרת המנהג דלא פלוג בין שהייה מרובה למועטת כל שנעקר הסבין משהו מן הצואר מה שאין כן בשוחט מן הצדדים דלעיל סוף סי' כ"א¹ שלא עקרו מן הצואר כלל משום הכי לא חיישינן התם לשהייה משהו כמ"ש שם² בשם המ"ו.

ולפי זה אין להחמיר בכהמה אלא בגמי וכיוצא בה דבר שיש לו גובה קצת בגמי שהוא קנה עגול כמבואר בתרומת הדין אבל לא בעשב דק. ומה שכתב הש"ך³ להחמיר אפילו בעשב דק וארוך וחלוק על הב"ח⁴ שמיקל בזה אוילו לשימתו כמ"ש לעיל⁵ דהש"ך לא ס"ל כמ"ש המ"ו לחלק בין הגביה הסבין ללא הגביה כלל. ואפילו בעוף אפשר להקל בעשב דק וכהאי גוונא אפילו למאן דאמר⁶ דשהייה כל שהוא פוסלת בעוף מדינא. משום דשהייה כמיעוט בתרא אינה אסורה אף לפרש"י⁷ אלא מספק כדלקמן סוף ה' ובעשב דק וכהאי גוונא שהוא ספק ספיקא⁸ לפי שיש עוד ספק דשמא נחתך שוה בשוה ממש עם תחתית הסבין שאצל מקום הנחתו כשנחתך שם או לפחות היה מולך ומביא הסבין והיה נוגע בתחתית הסבין שאצל מקום הנחת העשב בתחתית הסבין כשנחתך שם. ולא כתב בתרומת הדין דאי אפשר בלא שהייה אלא בקנה של גמי שהוא עגול ויש לו קצת גובה בעוכיו שאף אם תמצי לומר שגובה עובי זה רך ונכפף מפני הסבין לא נעשה דק כעשב בכפיפה זו וגובה עובי זה אף לאחר שנכפף מעט יש בו כדי להגביה הסבין החותך בו מן תחתית הסבין שאצל מקום הנחתו ודופני הסבין כבר התוכיח הם. מה שאין כן בעשב דק וכהאי גוונא אף שתחתית הסבין מקום הנחתו ממש כשנחתך לבסוף אינו נחתך עם העשב בבת אחת אלא אחר כך מכל מקום תחתית הסבין שאצל מקום הנחתו ממש יוכל להיות שנחתך עמו בבת אחת מאחר שאין לו גובה כלל (ולפחות היה מולך ומביא ונוגע בסבין). ולזה נתכוין בתרומת הדין שדקדק לכתוב שהוא קנה עגול. ולזה נתכוין רמ"א גם כן שכתב גמי וכיוצא בו⁹ דווקא לאפוקי דבר שאינו כיוצא בו.

וכל זה כשנחתך הגמי אבל אם לא נחתך רק נמצא בתוך הסבין אפילו נמצא הושט מלא שעורים או סובין כהאי גוונא אין להחמיר כלל דיש לומר שהסבין עשה מקום לעצמו ועבר (תבואות שור¹⁰).

ואם חתך השוחט באצבעו בשעת שחיטה גם כן אין להחמיר כלל דיש לומר דהאצבע והסמינים נחתכו כאחד ולא דמי לגמי דלעיל (תשובת עבודת הגרשוני צ"ו). ומה שכתבו הבורקים בספריהם להחמיר בזה מספק שמה שהיה מעט מחמת ביעותותא זה אינו דאין להחמיר כלל בספק שהייה משהו¹¹. וגם התבואות שור¹² לא הסכים עמהם אלא בעוף

צט ראה לקמן סי' ק מז, דהיינו אף לדעת האוסרים שהייה כמיעוט בתרא מספק דאורייתא.
ק ראה גם לעיל סי' ק יא (די"ה אבל ספק), וש"י.
קא שמהו מדייק הש"ך שם דהיינו אף עשב.
קב סוף סי' ק יג, ובשמ"ח סי' יז.
קג כדלעיל סי' ק יא.
קד בשמ"ח סי' יא.

צב סימן זה בשנת"ר לא הגיע לדיוני, וראה מ"ז שם סי' ק יג.

צג ולעיל סי' יא.

צד סי' ה.

צה סי' ט"ה שם ממש.

צו סי' יא.

צז דעת האגודה ותרומת הדין, כדלעיל.

צח ד"ה במיעוט סינים.

הלכות שחיטה כג

צז

כל השחיטה יש שיעור שהייה שחיטתו [ג] פסולת. [הגה:] ולפי המנהג
נכל ענין מריפה.

ד^ה השחיטה בהמה בכסין שאינו חד ונתעכב כשיעור שהייה בשחיטת
מיעוט אחרון של סימן ראשון [יד] הרי זו פסולה.

באר הגולה

ט בענין רוב הניח בר נתן ולא נפשעה שם ל"ב ע"א וכו"פ ה"ר אושעיה שהביאו התוס' דף ל' וכן הסכנת הפוסקים.

דסבירא ליה דשהייה משהו פוסלת בעוף מדינא^{קכ}. אבל גם זה אינו ההאגודה יחידאה
הוא ולא קיימא לן הכי כמו שנתבאר לעיל^{קכ}. וכן מה שכתבו הבודקים עוד כמה חומרות
משום שהייה אין להחמיר בהם אלא אם כן יש להסתפק בשהייה הפוסלת מדינא^{קכ} או
בוודאי שהייה משהו:

[ג] פסולה. פירוש ספק נבילה דבעיא דלא איפשטא היא כגמרא^{קכ} (ש"ך^{קכ}):

[יד] הרי זו פסולה. הכי נמי ספק נבילה היא (ש"ך^{קכ}) דבעיא היא כגמרא^{קכ} שהה
במיעוט סימנים מהו תיקו. ופרש"י במיעוט סימנים ששחט הרוב ושהה במיעוט
האחרון וגמר שחיטתו מהו מי אמרינן כיון דעבד ליה רובא אתכשר או דילמא כיון דהדר
וגמרה כולה חדא שחיטה היא אבל במיעוט קמא אי דגרגרת לאו מידי עביד ולא שחיטה
היא ואי דושט הנקובתו כמשהו מיטרפא ממה נפשך דהא כיון ששהה אולי ליה מעשה
קמא הוה ליה נקב בעלמא ומריפה עכ"ל. והתוס'^{קכ} הקשו עליו מהא דהניא בתוספתא^{קכ}
שחט רובו והגרידת בעוף אפילו אם גמרו לזמן מרובה שחיטתו כשרה אלא הכי פירושו
שהה במיעוט סימנים ששהה ונתעכב בשחיטת מיעוט האחרון של סימן ראשון כשיעור
שהייה מפני שהיתה הסכין רעה דדילמא הא דמכשרינן בסכין רעה אפילו הולך והביא
כל היום כולו (בדלעיל סי' י"ח^{קכ}) היינו מתעסק להתוך הסימן אבל כאן שכבר התך
רובו הרי הוא כאלו נתתך כולו וכשמולך ומביא במיעוט הנשאר הוי כאילו מולך בידה
או ברגלה והוי שהייה עכ"ל.

וכתב הש"ך^{קכ} מדלא הגיה רמ"א נמי כאן דלפי המנהג ככל ענין מריפה אפילו לא נתעכב
שיעור שהייה משמע דסבירא ליה דהכא בעי שיעור שהייה דוקא אף לדין כיון שמתעסק
בשחיטת הסימנים עכ"ל. ומשום הכי נמי כתב רמ"א בסו"י^{קכ} סעף ז' בהג"ה דבבהמה
כהאי גוונא לפעמים מריפה לאפוקי לא שהה שיעור שהייה^{קכ}. ומיהו לפי מ"ש לעיל^{קכ}
בשם הב"ח^{קכ} דנקטמן כשיטת רש"י דשיעור שהייה הוא כדי שחיטת רוב סימנים לבד
בלא הגבחה והרבעה והוא שיעור מועט ואין אנו בקיאים לצמצם כל כך יש להחמיר אפילו
בדיעבד בשוחט בכסין שאינה חדה כל כך בענין שיש לחוש שמא שהה במיעוט האחרון

קח תבואת שור ס"ק ג.

קז ס"ק ג.

קז כדלעיל ס"ק יא (ד"ה וכן בספק).

קח לב. א.

קט ס"ק ב.

קז ס"ק י.

קיא לב. א.

קיב ל' ב ד"ה החליה.

קיג פ"ב ה"א.

קיד סעף ז'.

קטז ס"ק י.

קטז פירוש הראשון בש"ך סי' יח ס"ק יב.

קקז ריש ס"ק יא.

קקח ס"ה ד"ה ולענין הלכה.

של סימן הראשון כדי שחיטת רוב סימנים בסכין יפה. אבל לכתחלה אין לשחוט בכל ענין בסכין רעה משום ספק שהייה במיעוט האחרון של סימן ראשון שלכתחלה אין לשהות אפילו פחות מכדי שיעור שהייה. ומה שכתב השו"ע בס"י י"ח ס"ז שהחזיק בו דמשמע לכתחלה היינו משום הרתם לא בא אלא ללמד דין הסכין ומיירי בנוונא דליכא משום שהייה כגון שמניח ב' הסימנים יחד זה אצל זה ושחט שניהם כאחת (ש"ך ס"ז). ואף אם אינו שחט שניהם כאחת ממש כיון שמתחיל בשני קודם שישחוט מיעוט האחרון של הראשון אין לחוש משום שהייה (תבואות שור ס"ז).

וכל זה בבהמה אבל בעוף מותר לשחוט לכתחלה בסכין רעה ^{כ"א} כל כך בענין שישהה שיעור שהייה במיעוט האחרון של סימן הראשון שהרי עוף הכשרו בסכין אחד מדאורייתא. ואף דמדרבנן צריך ב' סימנים גם בעוף לכתחלה ^{כ"ב} הרי מדרבנן צריך לשחוט לכתחלה גם במיעוט האחרון וליכא למימר דהוי כאילו מוליד ומביא בידה או ברגלה אלא מדאורייתא ובבהמה דבעי ב' סימנים מדאורייתא (פרי חדש ^{כ"ג}). ובמיעוט בתרא דסימן ב' אין לחוש משום שהייה בשוחט בסכין רעה אפילו בבהמה וכן בעוף בין במיעוט בתרא דקמא בין במיעוט קמא ובתרא דבתרא אף לפי מנהגו שמחמירים כפרש"י לפסול שהייה במיעוט בתרא בין בעוף בין בבהמה (ש"ך ^{כ"ד}). משום דלפרש"י דבעיא דשהה במיעוט סימנים אמיעוט בתרא קיימא ובושהה שהייה גמורה אם כן לא מצינו איסור שהייה כלל בשוחט בסכין רעה אפילו במיעוט בתרא דקמא בבהמה. אלא דקיימא לן כפירוש התוספות דהבעיא היא במיעוט בתרא דקמא בשוחט בסכין רעה בבהמה אבל במיעוט בתרא דבתרא סבירא להו להתוספות דאין שהייה פוסלת כלל וכן במיעוט בתרא דקמא וכל סימן ב' בעוף. ואם כן אין לנו להחמיר כלל בכהאי גוונא בסכין רעה על כל פנים אלא בשחייה גמורה לחוש לפרש"י (ומ"ש התרומת הדשן להחמיר בנמצא גמי חתוך בושט משום שהייה במיעוט בתרא דבתרא בעוף כמו שנתבאר לעיל ^{כ"ה} ולמדה מסכין רעה. היינו לענין דאפילו שמוליד ומביא בחתיכה שאין עליה תורת שחיטה כמו מיעוט בתרא דקמא לפירוש התוספות ובגמי אין תורת שחיטה עליו לכולי עלמא. אבל לפרש"י יש לומר דתורת שחיטה עליו בודאי ואין בו משום שהייה כשמוליד ומביא לשוחטו ולא קמבעיא לן אלא כשפסק מלהוליד ולהביא ושהה שהייה גמורה במיעוט בתרא דבתרא וכן בשאר פסולי שחיטה במיעוט בתרא בין דקמא בין דבתרא כדלקמן סימן כ"ד דשמא אין המיעוט כראי לפסול שחיטת הרוב שכבר נשחט בהכשר דהא מדאורייתא סגי ברובא ואין צריך לשחוט המיעוט אבל אם שחט גם המיעוט בהכשר ישנו בהכשר שחיטה לפרש"י ואין בשחיטתו משום שהייה שהרי המיעוט זה ראוי להצטרף לרוב ^{כ"ו} להכשר השחיטה על ידי מיעוט בצירוף מיעוט אחר המשלמו לרוב אף אם מיעוט הנשאר נשחט בפסול או לא נשחט כלל. ואדרבה משום דמיעוט בתרא ישנו בתורת שחיטה לפרש"י מהאי טעמא דאמרן משום הכי קא מבעיא לן לפרש"י אם פוסלת בו שהייה או שאר פסולי שחיטה דלקמן ס"י כ"ז):

ק"ט ס"ה י"ח ס"ק יב (בפירוש הב').

קכ ס"ק ת.

קכא ראת שנת"ח ס"ט, ושנת"ח רבנו ס"ג. שאין קרוב לבוא

לדי דרסה.

קכב כמבואר בש"ע ס"י כא ס"א. ומשם זה כתב הש"ך

ס"ה סוף ס"ב יב שלכתחלה אין לשחוט אפילו עוף

בסכין שאינו חלק.

קכג סוף ס"ק יא.

קכד ס"ה י"ח ס"ק יא.

קכה סוף ס"ק יב.

קכו ראה ביאורי הלכות.

הלכות שחיטה כג

צמ

ה' אחר ששחט רוב אחד בעוף או רוב שנים בבמהה אין שהייה פוסלת ולפי זה אין שהייה בקנה בעוף [טו] כלל. י"וש מי שאומר שכל שלא נגמרה שחיטת כל שני הסימנים [טז] פוסלת שהייה ולכתחלה יש לזרז לחוש לדבריו. הגה: ואפילו צדיענד המנהג להטריף ולכן אם לאמר ששחט רוב שנים שהיה הנהמה לו העוף למות יכנו על ראשו [יז] להמיתו ולא יחזור

באר הגולה

יא מור בשם רש"י בפרוש דבעיא דרב הונא.

י' הרמב"ם שם מהתוספתא.

[טו] כלל. אם לא נקב הושט כדלעיל אלא בושט הוא דפוסלת שהייה אם לא נשחט עדיין רוב הקנה וזהו דעת התוס' קכ"ו וסיעתם דלעיל קכ"ז:

[טז] פוסלת שהייה. מספק דבעיא קכ"ט דלא אפשרא הוא לפרש"י כדלעיל קכ"ז. ואפילו עוף שהכשרו בסימן אחד מכל מקום בין דהדר וגמר סימן הב' בולה חרא שחיטה הוא. והנה ליה ספק נבילה דאורייתא לפי דעת הרא"ש קכ"ט בשם הריב"ם שמתחילין בן שהייה דרסה וחלדה שהן במקום שחיטה ונולה חרא שחיטה היא ובין הגרמה שאינה במקום שחיטה ומשום הכי אינה פוסלת כלל במיעוט בתרא כדלקמן ס' כ"ד קכ"ג. אבל הרשב"א קכ"א כתב לשיטת רש"י קכ"ז דמדריבנן הוא דמבעיא לן בשהה במיעוט בתרא ונקטינן לחומרא דכל שהוא עושה אפילו המיעוט בפסול בדרך שחיטה חוששין וגורזין אמו קודם שחט רוב הסימנים כן בשהייה דרסה וחלדה ובין כהגרמה. דמדאורייתא ודאי דאין לחוש כלל בהגרמה על כל פנים דהא תנן קכ"ז ורובו של אחד כמותו כדאיתא בגמרא דף י"ט קכ"א. והתוספתא קכ"ז דלעיל קכ"ט מיורי מדאורייתא. וכן מנהגנו להטריף אפילו בהגרמה כדלקמן ס' כ"ד קכ"ג בהג"ה ע"פ שחיטת מהר"י ווייל והיינו מדריבנן כמבואר שם במהר"י ווייל גבי שהייה עיין שם קכ"ט. ומכל מקום אף לפי דעת הרא"ש יש להקל בספק שהייה דרסה וחלדה משום ספק ספקא כמ"ש לעיל קכ"ט:

[יז] לדמיתו. כן כתב רש"י קכ"ט. וסיים בספר התרומה קכ"ט ובלבד שלא ישבר המפרקת עכ"ל. פירוש משום דאמרינן בגמרא קכ"ט השובר מפרקתה של בהמה קודם שהנציג נפשה מבליע דם באברים כדלקמן ס' ס"ז קכ"ט ולגורסת רש"י שם בגמרא קכ"ט אסור אפילו לקררה ואפילו על ידי התיכה קכ"ט ומליחה. וסבירא ליה לרש"י דהיינו דוקא בשובר המפרקת

קכ"ז ל' ב ד"ה החליט.

קכ"ח ס"ב ד"ה.

קכ"ט לב, א (שהיה במיעוט סימנים מהו תיקו).

קל ס"ב ד"ה.

קלא פ"א סופ"י כד (הובא לקמן ס' כד ס"ב כג). וכ"ה גם בתוס' ל' ב ד"ה החליט בשם ריב"ם.

קלב ס"ב וס"ק כג.

קלג ל' ב ד"ה החלוד, ובתורת הבית הארוך בית ב ש"א (כג). א"ב: חוששין גורזין אמו קודם ששהט רוב כ"ו

שלא יראה כשחטת בפמול). וראה לקמן ס' כד סוף ס"ק לו. שח"ת צמח צדק סוס"י יז.

קלד ל' ב ד"ה תיקו (שספק לחומרא אף לענין הגרמה).

קלה כ"א.

קלו כקשיית הרא"ש שם על רש"י שאסר גם בהגרמה.

קלז פ"ב ה"א.

קלח ויש ס"ק ד"ה.

קלט סעף יב.

קמ דראה בשתי שחיטות.

קמא ס"ק יב (ד"ה ולפי זה). וראה דעת תורה ס"ק בת.

קמב לב, א ד"ה תיקו.

קמג סוס"י ה. הובא בש"ך ס"ק יב.

קמד ק"ג א.

קמה ס"ה זה בשו"ע"ה לא הגיע לידנו. וראה ש"ע שם ס"ב.

קמו ד"ה דא לדיתיה וד"ה א.

קמז אף שמועיל לענין נצטר דרם, לקמן שם ס"ד. ומה

למד הרמב"ם בהל' מצלחת אמורת פ"ו ה"ט.

הלכות שחיטה כג

ק

[יח] וישחוט (תלומת הדשן לעת רש"י וסמ"ק ומהרי"ו ועוד פוסקים).

ז' שחט עוף ושהה בו זאינו יודע אם ניקב הושט חוזר ושוחט הקנה לברו [טז] במקום אחר ומניחו עד שימות והופך הושט ובודקו

באר הגולה

יב הרמב"ם שם מראה דרכ יוסף בריה דרבא הליך דף כ"ח ב'.

ולא בשאר קירוב מיתה כמו בהכאה על הראש וכהאי גוונא [מח]. אבל יש אומרים [מט] דהוא הדין על ידי שאר קירוב מיתה אין כל הדם יוצא ונבלע באברים. אלא דסבירא להו דאף על גב דנבלע באברים אין אסור אלא לאכול הבשר חי בלא מליחה וכניסת הרי"ף [פ] וסייעתו בנגמרא. וכן פסק השו"ע לקמן סימן ס"ז. והלכתא אין איסור גמור מדינא בין בשבירת המפרקת בין בשאר קירוב מיתה אם אינו רוצה לאכול הבשר חי אלא והירות לכתחלה [פא] מאחר שמבלע הדם באברים. והביא רמ"א דעת יש אומרים אלו לקמן שם לענין והירות לכתחלה בין בשבירת המפרקת בין בשאר קירוב מיתה כגון לתחוב הסכין כלבה כמבואר שם והוא הדין להכאה על הראש וכהאי גוונא דאין לחלק ביניהם כלל כמבואר בדרכי משה [פב] וכן דעת המ"ז [פג] והר"ישה [פד] שם בזה דלא כהש"ך שם [פה]. ומכל מקום [פז] לענין מעשה ראוי לחוש לגירסת רש"י לכתחלה בשבירת המפרקת דסבירא ליה דאפילו חתיכה ומליחה לא מהני לקדרה:

[צח] וישחוט. בסכין או אפילו בקדרום אף על פי שהוא פגום וגם אין מוליד ומביא אפילו הכי מקרי שחיטה כפסול במיעוט ברתא (ש"ך [ק] בשם סמ"ק [קי]). ואפילו אם אין הושהט חוזר ושוחט בעצמו בסכין או בקדרום אלא איש אחר הכשר לשחיטה כולה הדיא שחיטה היא [קכ] לפרש"י ופסולה משום שהייה ודרסה ועיקור על ידי פגימה דמיעוט ברתא (ועיין במ"ש לקמן סי' כ"ד [קכ] דבמגל וכיוצא בו שכולו פגום יש להקל בהפסד מרובה וכהאי גוונא ע"ש הטעם). אבל אם נכרי וכיוצא בו מהפסולים לשחוט אפילו בכשר עומד על גבו חוזר ושוחט אין לחוש אף לפרש"י דלא אמרינן כולה הדיא שחיטה היא כיון שאינו נבותר שחיטה כלל וכדלעיל סי' ב' סעיף א' [קכא] (דרישה [קכב] ש"ך שם):

[טז] במקום אחר. עצה טובה קא משמע לן דשמא מקודם לא נגע בושט ועתה אם ישחוט במקום החדך מתוך שקל לפגוע בושט יפגע בו ונמצא פוסלו שלא כדון

(ב"י [קכג] ש"ך [קכד]) והוא מעמא לא כתב כן הסמ"ק [קכה] ומרדכי [קכו]:

ואיך. קנז ס"ק ג. קנה סי' קנז (ולא בקדרום). קנט כ"ח קר"א ד"ה כדן שיעור, ונס"ב ב בקר"א ד"ה התחיל. הובא בש"ך שם ס"ק כז. קס ס"ק לז. קסא שיעור' לטוים סי' ה' לא הגיע לדינו. קסב ראה דרישה כאן ס"ק ד. ואוצ"ל: בי"ח (שנפסן לעיל). קסג ד"ה ומה. שהש"ך (במעם הב'). קסד ס"ק מז. קסה סי' קנז (שהוא התלבה דלעיל סוף ס"ב, אלא שבש"ע שם הוסף: בנקום אח"כ). קסו רמז תרו.	קמח כן הוכיח במ"ז שם ס"ק ב ברעת רש"י, שהרי רש"י התיר להכות על הראש בג"ל. קמט שכלי הלמק ח"ב סי' כז, הובא בב"י שם ד"ה כתב בשבלי. קנ (מב, ב). ראה ר"ן שם ד"ה ואיכניא. קנא שו"ת בניטין זאב סי' שכו. קנב ס"ק ג (שנצטו שנתחיים כאן להכות על ראשה מוכח דרשי אף להתך בסכין). קנג ס"ק ב. קנז ס"ק ב. קנה ס"ק מ. קנו אף שלדעתי ג"ל אין לחלק בין שבירת המפרקת לבין הכאה על ראשה, מ"מ כ"ו. וראה פסקי אדה"י ע' 17

הלכות שחיטה כג

קא

[כ] מבפנים אם לא נמצא בו טיפת דם בידוע שלא ניבב [כא] וכשירה. הגה: והמנהג להטריף הכל אפילו לא עשה רק נמיעוט קמח דקנה (מהרי"ו) ואסור למוכרו לנכרי [כב] כך אלא [כג] ימיתנו ואח"כ ימכרנו [כד] לנכרי (הגהות

[כ] מבפנים. שהושט אין לו בדיקה מבחוץ לפי שהוא מרפה בנבב משהו וטיפת דם נבנסת לו בפנים בנבב ואינו ניכר אבל קרום הפנימי לבן הוא וטיפת דם ניכרת בו אבל ההיצון ארום (רש"י¹⁰⁹):

[כא] וכשירה. אבל אם נמצא בו טיפת דם אפילו שלא כנגד חתך הראשון אסור מספק שמא היה חתך הראשון כנגד מציפה זו הושט דרכו להיות נגמיר ופשיט (אבל בלאו הכי אין לחוש משום קורט דם לחדר כמ"ש לקמן סי' ל"ג¹⁰⁹). ומהאי משעמא נמי לא מהני האי תקנתא בבהמה דכיון דצריך לשחוט בה גם הושט חיישין שנפעג בנבב שנעשה בחתך הראשון אף שמתכוין לשחוט למטה או לבעלה כיון דהושט נגמיר ופשיט (ב"י¹⁰⁹). תבואות שור¹⁰⁹. וכן כתב התשב"ץ ח"ב סי' קמ"ו. דלא כש"ך בס' הארוך¹⁰⁹).

וכל זה כשאינו יודע אם ניבב הושט¹⁰⁹ אבל אם יודע בבירור דלא ניבב הושט כגון שהפס הקנה לבדו בידו שחיטתו כשרה אף בלא בדיקת הושט¹⁰⁹. והלכך אף לדין דלא בקיאינן אין להחמיר בזה כדלעיל סי' כ"א¹⁰⁹ (רק שיבדוק בקנה אם לא נשחט רק מיעוטו יגמור שחיטתו ואם נשחט רובו לא יגמור משום שהייה במיעוט בתרא¹⁰⁹). ולא דמי למ"ש השו"ע לעיל¹⁰⁹ דאפילו אמר השוחט ברי לי שלא התכתי כי אם העור אין סומכין עליו דהתם כיון שלא כיוון מתחילה לכך הוה ליה מילתא דלא רמיא עליה דאניש ולא אדעתיה ודמי לדלעיל סי' י"ח ס"ד¹⁰⁹ כמ"ש (ש"ך¹⁰⁹):

[כב] כד. דשמא יחזור וימכרו לישראל כשיתרפא מבחוץ¹⁰⁹ ולא יהיה ניכר ועיין מ"ש סי' [י"ז]¹⁰⁹:

[כג] ימיתנו. אבל לא יגמור שחיטתו (מהרי"ו). דרכי משה¹⁰⁹ משום חשש תקלה שלא יבא לאכול ממנו כמ"ש לעיל סוף סי' א'¹⁰⁹:

[כד] לנכרים. אבל אסור להשהותו בביתו כשהוא חי דילמא אתי לידו תקלה (מרדכי¹⁰⁹) אבל אם אין צורך להשהותו אלא כ"א יום שתתעבר ותלד מותר כדלקמן סימן [י"ז]¹⁰⁹ (ש"ך¹⁰⁹):

ס"ק כד, וס"ק לו (ד"ה והלכך).
קעז סימן זה בשנו"ף לא הגיע לירדנו, וראה ש"ך שם ס"ק ה. לעיל ס"ק ז, וש"י.
קעח ראה מנחת יוסף סי"ח. ביאורי הלכות.
קעט סוף ב.
קעז ס"ק ז, וש"י.
קעח ס"ק ז.
קעט (הנהגות) סמ"ק סי' קעז. מורדכי רמז תרנ.
קפ סימן זה בשנו"ף לא הגיע לירדנו, וראה מור וש"ע שם סב"א. לעיל או"ח סי' תסו ס"ב, וש"י.
קפא סוף ג.
קפב ס"ק ז.
קפג רמז תרו, בשם (הנהגות) סמ"ק סי' קעז.
קפד סימן זה בשנו"ף לא הגיע לירדנו, וראה ש"ך שם ס"ק ז. לעיל או"ח סי' תסו ס"א, וש"י.
קפה ס"ק יז.

קסז כזה, ב' ד"ה אין לו בדיקה. וראה לקמן סי' לג ס"ק כב (ד"ה וכל זה לד"ה) וס"ק כג (ד"ה וששה שלישי), שלדעת הרמב"ם ורש"י, הנבב אינו ניכר אף נבנסים, רק טיפת דם.
קסח ביאור לס"ט, שלא הגיע לירדנו. ומצויין אלו גם לקמן סי' קפז קריא ס"ק יא (ד"ה מ"ש החכם צבי): ועיין במ"ש בי"ד סי' ל"ג, דאם אין הקוץ תחוב בבית הבמות תלין הקורט דם שנבחוץ במכה שעל ידי חולי מנזר השני לבד. וראה שו"ת צנח צדק סי' מ. סי' טח אות ד פס"ד צנח צדק סו, א. קכו, ב. פירס הבי"ד 13 ע' 75.
קסט ד"ה וראה מדברי הרמב"ם.
קע ס"ק ב (ששלמד מזה גם לענין נמצא טיפת דם שלא כנגד חתך הראשון).
קעא שחלק על רמ"י.
קעב כאמור כאן בפנים השו"ע.
קעג וי"ח לקמן סוף סי' כו. וראה גם לקמן סי' כד ריש

הלכות שחיטה כג

קב

סמ"ק ומרדכי) משום דאין לא בקיאיין צנדיקת הושט ומיישינן [כה] לנקיבת הושט (אגור) ומטעם זה אם תלש הנוצות מן העוף ויאל דם או חתך העור צנחמה ויאל דם ממנה יש להטריף דהיישינן [כז] לנקיבת הושט (מהרי"ו ומהר"ם פדוה"ה סימן פ"ג וכו"ה בשמיטות האחרונים) אבל אם לא יאל דם ולא [כח] חתך כל העור יש להכשיר ע"י שיחוטו למעלה או למטה ולצדוק נגד מקום החתך (דלא כמהרי"ק שורש ל"ד). ולכן יש ליזהר שלא למרוט הנוצות אם יוכל לשחוט צלא זה (א"ו).

[כה] לנקיבת הושט. (הש"ך¹⁹⁹ כתב בשם הב"ח¹⁹⁸ דבהפסד מרובה או לצורך מצוה נראה להקל ולסמוך על הגדולים האחרונים שהנהיגו והורו הלכה למעשה להתיר על ידי בדיקת הושט דרוקא לברוק בנקב במקום שאינו ידוע הוא שאין אנו בקיאיין בבדיקה. ע"ש ברש"ל סוס"י י"ד פ"ב¹⁹⁷). ורמ"א סבירא ליה דהבא נמי מיקרי מקום שאינו ידוע כיון הושט נגמר ופשט¹⁹⁵ (ע"י ש"ך סי' ל"ג ס"ק ז):

[כז] לנקיבת הושט. אחרך העור בבהמה קאי¹⁹⁷. אבל בתלש נוצות מן העוף אין לחוש כלל לנקיבת הושט אף על פי שיצא דם אלא שנהגו הבודקים להטריף בזה משום גזירה אמו נקדע העור מן הצואר¹⁹⁸. הלכך אין להחמיר בזה כלל בהפסד מרובה וכהאי גוונא¹⁹⁹ כגון לכבוד שבת או לעני¹⁹⁷. ואל תשויה כמה שכתבו בשחיטות להחמיר בזה גבי יונה כי הוא הומרא בלי מעם עכ"ל רש"ל¹⁹⁷. והסכים עמו הש"ך בס' האריך¹⁹⁷:

[כח] הך. היא יצא דם אף על פי שלא חתך כל העור או שחתך כל העור אפילו לא יצא דם אין להכשיר¹⁹⁷ אפילו על ידי בדיקה לרדן לפי דעת רמ"א. אבל רש"ל¹⁹⁷ הכשיר בין בחתך מקצת העור ויצא דם ובין חתך כל העור ולא יצא דם אפילו בלא בדיקה ואינו אוסר אלא בחתך כל העור ויצא דם. והסכים עמו הש"ך¹⁹⁷ כמה שכתב להקל בחתך מקצת העור דאפילו שיצא דם מאי חששא איכא כיון שלא חתך כל העור ודם זה דם העור הוא. אלא דאין להקל שלא במקום הפסד מרובה וכהאי גוונא דלא יהא אלא תלישת הנוצה דנהגים להטריף ביצא דם (ולפי מ"ש¹⁹⁷ בשם הש"ך בספר האריך הוא הדין כהא). אבל בחתך כל העור אפילו שלא יצא דם אין להקל אפילו בהפסד מרובה כרש"ל אלא כמ"ש הבי"ד¹⁹⁷ דאורחא דמילתא נקט כדלעיל¹⁹⁷ (ומכל מקום על ידי בדיקת הושט שגם הבית יוסף מתיר אפילו ביצא דם אם כן יש לסמוך על כל פנים על רש"ל בלא יצא דם אף על פי שחתך כל העור להתיר בבדיקת הושט בהפסד מרובה על כל פנים. מאחר רש"ל מתיר בהפסד מרובה בבדיקה אפילו ביצא דם ומביאו הש"ך¹⁹⁷ ולא

קצו ס"ק ג.
 קפא אצ"ל: הרש"ל (פ"ב ס"ד).
 קפב שטעם הדורר הוא כיון שהוא במקום ידוע.
 קפט כדלעיל ס"ק כא.
 קצ ס"א ס"ק ג.
 קצא דרכי משה ס"ק ז, בשם שו"ת מהר"ם פארווא סי' פג. ש"ך ס"ק כ. מ"ז שם.
 קצב כ"ח סוף הסימן. ש"ך שם.
 קצג כ"ח שם.
 קצד פ"ב ס"ד.

קצח ד"ה שחט העוף. וראה שו"ת צמח צדק סי' רנג.
 קצו דרכי משה ס"ק ג. ש"ך ס"ק כא.
 קצז יש"ש פ"ב סי' יד.
 קצח שם.
 קצט לעיל ס"ק כז.
 ר להתיר בתלישת הנוצה.
 רא ד"ה וכתב מהרי"ק.
 רב ס"ק ג.
 רג ס"ק ג.